

Deall allforion Cymru: golwg ar yr Ystadegau Masnach Rhanbarthol diweddaraf

[View this post in English | Darllenwch yr erthygl yma yn Saesneg](#)

27/03/17

Wrth i'r wlad ymgodymu â beth fydd ffurf masnach yn y DU ar ôl gadael yr UE, mae ffocws cynyddol ar y sefyllfa bresennol o ran masnach Cymru. Adnodd defnyddiol i'n helpu i ddeall y siâp a maint o allforion a mewnforyn Cymru yw'r [Ystadegau Masnach Rhanbarthol](#) a gyhoeddir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Yn yr ystadegau hyn, caiff masnach gyda gwledydd y tu allan i'r DU ei dyrannu i wledydd a rhanbarthau'r DU.

Yn ddiweddar, cwblhaodd Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig y Cynulliad ei [ymchwiliad i ddyfodol amaethyddiaeth a pholisïau datblygu gwledig yng Nghymru](#). Roedd hyn yn ymchwilio i'r egwyddorion a ddylai fod yn sail i'r polisiau Cymreig newydd y bydd angen eu creu i ddisodli'r polisiau a bennir ar hyn o bryd gan yr Undeb Ewropeaidd.

Gan gofio'r uchod, mae'r blog hwn yn ymchwilio i rai o'r prif ffigurau ar gyfer allforion o Gymru, gan ganolbwyntio ar rai o'r ystadegau allweddol ar gyfer y sector amaethyddol.

Faint mae Cymru yn ei allforio, a ble mae'n mynd?

Mae'r infograffeg canlynol yn dangos rhai o'r pwyntiau allweddol yn ymwneud ag allforion Cymru yn 2016.



ALLFORION CYMRU 2016



Yn 2016, roedd Cymru yn allforio **£12.3 biliwn** o nwyddau i wledydd y tu allan i'r DU. (4% o gyfanswm y DU)

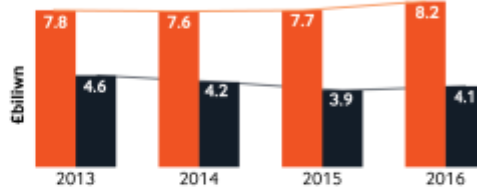


Peiriannau a chyfarpar trafnidiaeth (£5.6 biliwn) sydd â'r gwerth cyffredinol uchaf.

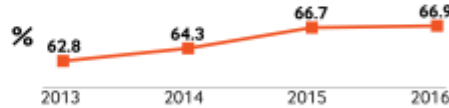


Aeth **dwyrain o dair** o'r holl allforion i'r Undeb Ewropeaidd.

Allforion Cymru i'r UE a'r tu allan i'r UE



Canran a allforiwyd i'r UE



Cyrchfannau allforio ar gyfer nwyddau o Gymru



Y 5 uchaf o fewn yr UE

- 1 Yr Almaen £2.93bn
- 2 Ffrainc £1.97bn
- 3 Gweriniaeth Iwerddon £0.84bn
- 4 Yr Iseldiroedd £0.61bn
- 5 Gwlad Belg £43bn

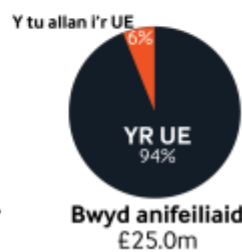
Y 5 uchaf tu allan i'r UE

- 1 UDA £1.63bn
- 2 Canada £0.32bn
- 3 Tsieina £0.25bn
- 4 Twrci £0.18bn
- 5 Y Swistir £0.17bn

O'r 10 cyrchfan allforio uchaf, roedd 7 o fewn yr UE

Allforion bwyd a anifeiliaid byw i'r UE

Y categori a oedd â'r gyfran fwyaf o allforion i'r UE oedd 'Bwyd ac anifeiliaid byw'. Aeth **81%** i'r UE. Yn y categori hwn, y cyfranau uchaf o allforion i'r UE oedd:



National Assembly for Wales
Research Service

Mae'r data ar gyfer y flwyddyn 2016. Mynegir masnach yn nhermau gwerth ariannol.

Caiff masnach ei dyrannu i ranbarthau yn y DU yn ôl y fethodoleg [Ystadegau Masnach Rhanbarthol](#) a drafodir yn fanylach isod.

Mae 'heb ei dyrannu - anhysbys' yn cynnwys y nwyddau hynny lle nad oes digon o fanylion yn hysbys er mwyn eu dyrannu i ranbarth. Mae 'heb ei dyrannu - hysbys' yn cynnwys nwyddau lle mae'r manylion llawn yn hysbys, ond lle mae'n afrealistig dyrannu hyn i ranbarth penodol.



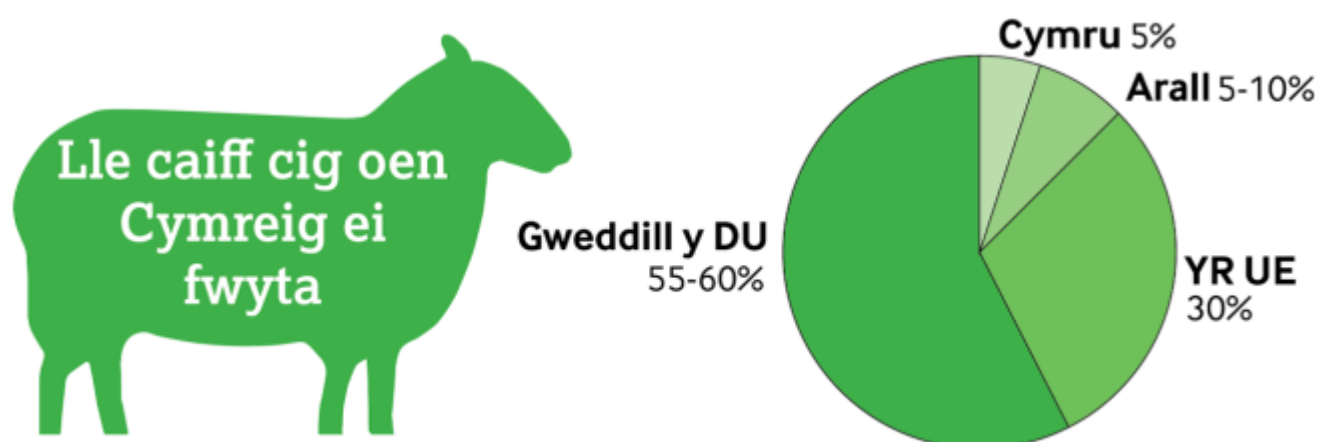
Nid yw'r rhan 'UE' o allforion Cymru yn cynnwys rhanbarthau eraill y DU, gan fod ystadegau Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi yn gofnod o fasnach y DU â gwledydd y tu allan i'r DU.

Mae'r categorïau fel y'u diffinnir gan [godau Dosbarthiad Masnach Ryngwladol Safonol](#) y Cenhedloedd Unedig. Mae 'cig' yn cyfeirio at bob math o gig a pharatoad cig, gan gynnwys cig coch a gwyn.

Beth am amaethyddiaeth Cymru?

Mae'r data allforio uchod yn tynnu sylw at rôl o allforion yr UE yn y sector amaethyddol. Bu diddordeb arbennig yn nyfodol cig oen o Gymru ar ôl gadael yr UE, a dyfalu ynghylch a fydd cytundeb masnach newydd gyda Seland Newydd yn dod â [chystadleuaeth galed gan gig oen o Seland Newydd](#).

Nid yw Ystadegau Masnach Rhanbarthol Cyllid a Thollau EM yn ddigon manwl i edrych ar gig oen yn benodol, ac nid ydynt yn cynnwys allforion o Gymru i weddill y DU. Fodd bynnag, mae [Hybu Cig Cymru](#) (HCC) wedi darparu amcangyfrifon ynghylch i ble y mae cig oen o Gymru yn mynd. HCC yw'r corff dan arweiniad y diwydiant sy'n gyfrifol am ddatblygu, marchnata a hyrwyddo cig coch o Gymru.



O ran cig oen o Gymru sy'n cael ei allforio i'r UE, Ffrainc, yr Eidal, yr Almaen, Sbaen, yr Iseldiroedd, Gwlad Belg a Sgandinafia yw'r mewnforyr mwyaf. Mae allforion y tu allan i'r UE yn gymharol fach, yn bennaf i'r Swistir, Canada, yr Emiradau Arabaidd Unedig a Hong Kong.

Mae amaethyddiaeth yn rhan hanfodol o lawer o gymunedau yng Nghymru. Yn 2015, roedd y 'sector amaethyddiaeth, coedwigaeth a physgota' yn cyfrif am [3% o](#)



[gyflogaeth](#). Fodd bynnag, roedd y gyfran hon yn llawer uwch mewn rhai ardaloedd. Er enghraifft, y gyfran ym Mhowys oedd 16%, a'r gyfran yng Ngheredigion oedd 11%.

Sut y caiff masnach ei dyrannu i'r gwledydd datganoledig a rhanbarthau Lloegr?

Gwneir nifer o ragdybiaethau methodolegol i ddyrannu masnach i'r gwledydd datganoledig a rhanbarthau Lloegr. Ceir rhagor o fanylion ar y fethodoleg Ystadegau Masnach Rhanbarthol ar [wefan Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi](#). Mae dau newid methodolegol diweddar wedi effeithio ar y ffigurau a gyhoeddwyd yn ddiweddar.

Gallai'r fod yn bwysig cadw'r newidiadau hyn mewn cof wrth ddefnyddio'r Ystadegau Masnach Rhanbarthol. Mae'n arbennig o bwysig wrth gymharu data o wahanol gyfnodau neu wahanol ffynonellau, oherwydd y gallai fod na fydd tueddiadau ar yr wyneb yn adlewyrchiad cywir o newidiadau gwirioneddol.

Daeth y [newid cyntaf i rym ym mis Mai 2016](#) o ganlyniad i newidiadau deddfwriaethol ynghylch y ffordd y caiff nwyddau eu datgan i'r Tollau. Mae'n ymwneud â'r pwynt lle caiff nwyddau eu cofnodi – naill ai wrth iddynt fynd i mewn warws tollau (y sail flaenorol 'Masnach Gyffredinol'), neu wrth iddynt adael (y sail 'Masnach Arbennig' sydd newydd ei mabwysiadu).

Mae [nifer o newidiadau eraill](#) a gyflwynwyd yn chwarter 3 2016 yn cynnwys ffordd newydd o ddyrannu masnach i ranbarthau. O dan y fethodoleg flaenorol, roedd y dyraniadau'n seiliedig ar leoliad y brif swyddfa. Mae'r fethodoleg newydd yn dyrannu masnach yn seiliedig ar gyfran y cyflogeion mewn rhanbarth penodol. Mae hyn yn lleihau'r 'camwriad prif swyddfa', lle ceir tueddiad tuag at wledydd a rhanbarthau â nifer uchel o brif swyddfeydd cwmnïau.

Mae [gwefan Llywodraeth Cymru](#) yn nodi bod newydd y fethodoleg wedi cael effaith fawr ar ystadegau masnach Cymru. Gan ddefnyddio'r hen fethodoleg, aeth 39.2% o allforion Cymru i'r UE yn y pedwar chwarter sy'n dod i ben ym Mehefin 2016. O dan y fethodoleg newydd, aeth 67.4% o allforion Cymru i'r UE dros yr un cyfnod.

Erthygl gan [Jeni Spragg](#), [David Millett](#) a [Gareth Thomas](#), Gwasanaeth Ymchwil Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil yn cydnabod y gymrodoriaeth seneddol a roddwyd i Jeni



Spragg gan Gyngor Ymchwil Peirianeg a'r Gwyddorau Ffisegol, a alluogodd i'r erthygl hon gael ei chwblhau.

Ffynhonnell: Ystadegau Masnach Rhanbarthol CThEM

Ffynhonnell: HCC

